COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 6.6.2025
COM(2025) 286 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport intermediar privind capacitățile de răspuns ale mecanismului de protecție civilă al Uniunii

{SWD(2025) 146 final}

Cuprins

1. Rezumat 2

Lista acronimelor 4

2. Introducere 5

3. Recomandări privind capacitățile de răspuns ale UCPM 5

a. Recomandări pentru Rezerva europeană de protecție civilă (ECPP) 5

i. Eliminarea lacunelor în materie de capacitate 5

ii. Consolidarea coordonării între SM/SP pentru a urmări în mod activ obiectivele în materie de capacitate 6

iii. Consolidarea granturilor pentru adaptare 7

iv. Stimularea ofertelor și a trimiterilor pe teren ECPP 8

b. Recomandări pentru rescEU 8

i. Capacități cu mai multe funcții și mai multe utilizări și sprijin specializat 8

ii. Consolidare proactivă 9

iii. Realimentarea după trimiterea pe teren 11

iv. Prepoziționarea temporară pentru trimiteri pe teren eficace 11

v. Creșterea eficacității trimiterilor rescEU pe teren 12

vi. Simplificarea ratelor de cofinanțare pentru rescEU 12

vii. Simplificarea achizițiilor publice 13

c. Considerații mai ample privind dezvoltarea capacității de răspuns 14

i. Abordarea bazată pe performanță a dezvoltării capacităților 14

ii. Capacități UCPM pentru completarea capacităților naționale în întreaga Europă 14

iii. Grupurile vulnerabile 15

iv. Cunoașterea situației ERCC la nivel intersectorial 15

v. Luarea în considerare a scenariilor de conflict/război 16

vi. Parteneriate cu sectorul privat 17

vii. Centre de donare 18

viii. Constituirea stocurilor 18

4. Concluzie 19

1. Rezumat

Prezentul raport intermediar privind capacitatea reprezintă partea prospectivă a obligației de raportare în temeiul articolului 34 alineatul (2) privind capacitățile de răspuns ale mecanismului de protecție civilă al Uniunii (*Union Civil Protection Mechanism* – UCPM), astfel cum a fost instituit prin Decizia 1313/2013/UE. Acesta prezintă o serie de recomandări menite să sporească și mai mult eficacitatea capacităților de răspuns ale UCPM. Recomandările se bazează pe analiza situației actuale a capacităților de răspuns ale UCPM, astfel cum se prevede în documentul de lucru corespunzător al serviciilor Comisiei intitulat *„Union Civil Protection Mechanism capacity development and gaps overview*" (Imagine de ansamblu asupra dezvoltării capacităților mecanismului de protecție civilă al Uniunii și asupra lacunelor acestuia).

Odată cu Strategia privind o Uniune a pregătirii, Europa se orientează către o pregătire la nivelul întregii Uniuni în toate sectoarele și în rândul tuturor părților interesate relevante. Ca parte a răspunsului la schimbările din peisajul riscurilor și pericolelor, capacitățile de răspuns ale UCPM pot oferi o contribuție concretă și operațională la o abordare europeană de gestionare a crizelor mai proactivă, mai bine coordonată și mai extinsă.

Cererile de asistență nu sunt adresate numai UCPM pentru urgențe tipice de protecție civilă, cum ar fi incendiile forestiere, cutremurele și inundațiile, ci și, din ce în ce mai mult, pentru asistență în situații de urgență mai complexe, în care multiple pericole și vulnerabilități interacționează adesea, creând crize prelungite. Pentru a-și menține capacitatea de a sprijini statele membre și statele participante (SM/SP) în momente dificile, UCPM trebuie să continue să își dezvolte structurile și procesele interne, precum și cooperarea cu partenerii externi. Cele 15 recomandări-cheie prezentate în raportul de față urmăresc să ghideze evoluția capacităților de răspuns ale UCPM, axându-se pe dezvoltarea capacităților sale de a face față provocărilor emergente și pe înregistrarea de progrese în eforturile sale de pregătire.

Recomandări pentru Rezerva europeană de protecție civilă (*European Civil Protection Pool* – ECPP):

i. acționarea în vederea eliminării lacunelor în materie de capacitate ale ECPP identificate în prezentul raport (de exemplu, în domenii precum stingerea incendiilor forestiere, capacitatea medicală de urgență, incidentele de poluare maritimă, de coastă și a apelor interioare, podurile, generarea de energie electrică, precum și transporturile și logistica);
ii. consolidarea coordonării cu și între SM/SP în vederea atingerii obiectivelor în materie de capacitate;
iii. consolidarea finanțării pentru granturile de adaptare;
iv. oferirea de stimulente pentru înregistrările ECPP prin creșterea finanțării în timpul trimiterilor pe teren.

Recomandări pentru rescEU:

i. concentrarea dezvoltării viitoare a capacităților în principal asupra capacităților cu mai multe funcții și mai multe utilizări (de exemplu, pentru adăposturi, electricitate, telecomunicații, asistență medicală, transport și logistică) și, dacă este necesar, asupra capacităților de sprijin specializate

complementare (de exemplu, în domenii legate de CBRN sau expertiză medicală specializată pentru pericole specifice);

ii. permiterea unei consolidări bugetare previzibile pentru realimentare ulterior trimiterii pe teren, urmărind o abordare mai proactivă a dezvoltării capacităților;

iii. sporirea eficacității trimiterilor pe teren rescEU prin decizii de trimitere pe teren mai rapide și opțiuni de prepoziționare;

iv. simplificarea ratelor de cofinanțare pentru trimiteri pe teren de capacități rescEU și simplificarea procesului de achiziții publice.

Considerații mai ample privind dezvoltarea capacității de răspuns:

i. urmărirea utilizării obiectivelor bazate pe performanță pentru viitoarea dezvoltare a capacităților UCPM;

ii. luarea în considerare a îmbunătățirii schimbului de informații cu privire la disponibilitatea capacităților naționale specifice pentru a spori eficiența globală a UCPM;

iii. îmbunătățirea înțelegerii nevoilor grupurilor vulnerabile în timpul operațiunilor de urgență;

iv. îmbunătățirea în continuare a capacității de cunoaștere intersectoriale a situației ERCC;

v. luarea în considerare a scenariilor de conflict/război în dezvoltarea ulterioară a capacităților;

vi. extinderea parteneriatelor cu sectorul privat, după caz, inclusiv crearea de centre de donare într-o capacitate mai largă a UCPM;

vii. luarea în considerare a constituirii de stocuri dintr-o gamă mai largă de elemente de intervenție în caz de urgență.

Per ansamblu, răspunsul UCPM va trebui să depășească capacitățile tradiționale de răspuns în situații de urgență, sprijinind părțile interesate din sector să contribuie cu expertiza lor specifică la pregătire, în conformitate cu Strategia privind o Uniune a pregătirii.

Lista acronimelor

CBRN – Chimic, biologic, radiologic și nuclear

CEMS – Serviciul Copernicus de gestionare a situațiilor de urgență

COVID-19 – Boala provocată de coronavirusul SARS-CoV-2

DRG – Obiectiv în materie de reziliență la dezastre

ECPP – Rezerva europeană de protecție civilă

ERCC – Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență

UE – Uniunea Europeană

GSS – Sistemul privind situația globală

MEDEVAC – Evacuare medicală

CFM – Cadrul financiar multianual

SM – State membre

EIP – Echipament individual de protecție

SP – State participante

CA – Cerere de asistență

SWD – Document de lucru al serviciilor Comisiei

UCPM – Mecanismul de protecție civilă al Uniunii

2. Introducere

În temeiul articolului 34 alineatul (2) din Decizia 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, Comisia trebuie să raporteze cu privire la progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor în materie de reziliență la dezastre, a obiectivelor în materie de capacități și la lacunele care persistă în ceea ce privește Rezerva europeană de protecție civilă (ECPP, „rezerva"), ținând seama de instituirea capacităților rescEU. De asemenea, raportul include o imagine de ansamblu a evoluțiilor la nivelul bugetului și al costurilor legate de capacitățile de răspuns, precum și o evaluare a necesității dezvoltării în continuare a acestor capacități la nivelul UE.

Prin intermediul prezentului raport și al documentului de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei (SWD) intitulat „*Union Civil Protection Mechanism capacity development and gaps overview*" (Imagine de ansamblu asupra dezvoltării capacităților mecanismului de protecție civilă al Uniunii și asupra lacunelor acestuia), Comisia oferă o analiză a evoluțiilor semnificative ale capacității de răspuns în cadrul UCPM din perioada 2017-2024, precum și recomandări prospective privind nevoile suplimentare în materie de capacități și capabilități. Obiectivul este de a se asigura că UCPM continuă să evolueze și rămâne o resursă eficientă pe care autoritățile naționale se pot baza în situații de urgență, contribuind totodată, într-un context mai larg, la punerea în aplicare a Strategiei privind o Uniune a pregătirii.

Peisajul dinamic al riscurilor și amenințărilor la care este expusă Europa obligă deja UCPM să adapteze instrumentele de care dispune la circumstanțe neprevăzute, sprijinind statele membre și statele participante la UCPM (SM/SP) în moduri care erau considerate de neconceput cu doar un deceniu în urmă. În cadrul strategic mai larg al unei Uniuni a pregătirii, UCPM și, în scopul specific al prezentului raport, capacitățile de răspuns disponibile pot aduce o contribuție concretă și operațională la o abordare a gestionării crizelor mai proactivă, mai bine coordonată și mai extinsă la nivel european.

În acest scop, prezentul raport prezintă o serie de recomandări pentru realizarea de progrese suplimentare în ceea ce privește capacitățile de răspuns ale UCPM. Recomandările se bazează pe documentul SWD anexat și pe analiza sa privind actualul peisaj al riscurilor și amenințărilor; ipoteze de planificare convenite în cadrul scenariilor de dezastre la nivelul Uniunii elaborate; lecțiile învățate din recentele trimiteri pe teren UCPM; și evoluțiile capacității de răspuns operațional din ultimii ani.

3. Recomandări privind capacitățile de răspuns ale UCPM

Primul set de recomandări din prezentul raport se referă la ECPP, al doilea set abordează capacitățile de răspuns în cadrul rescEU, iar al treilea set analizează recomandări mai ample care să contribuie la consolidarea capacității UCPM de a răspunde la dezastre. Împreună, aceste recomandări vizează dezvoltarea în continuare a capacităților de răspuns ale UCPM, contribuind la consolidarea capacității de răspuns a UE în situații de criză. Concluziile raportului conțin un rezumat al recomandărilor acestuia.

a. Recomandări pentru Rezerva europeană de protecție civilă (ECPP)

i. Eliminarea lacunelor în materie de capacitate

ECPP se bazează pe doi piloni: (i) asigurarea calității, prin intermediul unui sistem de certificare, pentru a asigura conformitatea cu standardele UCPM în cadrul operațiunilor de răspuns; ii) o mai mare previzibilitate în ceea ce privește disponibilitatea capacităților de răspuns atunci când este activat UCPM.

ECPP constă în module, alte capacități de răspuns (inclusiv ajutoare) și categorii de experți. Toate acestea sunt capacități naționale angajate pentru unul sau mai mulți ani și în mod voluntar de către statele membre și statele participante la UCPM care urmează să fie trimise pe teren în cazul activării UCPM. Fiind unul dintre pilonii centrali ai capacității de răspuns a UCPM, rezerva reprezintă angajamentul statelor membre în favoarea solidarității în caz de dezastre. În medie, **trimiterile pe teren ECPP reprezintă aproximativ 1/4 din capacitățile trimise pe teren în timpul activărilor UCPM** (a se vedea figura 10 din SWD, pagina 32). Un ECPP mai puternic ar asigura faptul că, în perioade de criză, solidaritatea între SM/SP rămâne o sursă de putere pentru UE. Recomandările de mai jos sunt menite să promoveze o abordare coordonată a urmăririi obiectivelor recent revizuite în materie de capacitate ECPP, prin stimularea în continuare a angajamentului capacităților SM față de ECPP.

O comparație între capacitățile înregistrate în ECPP și obiectivele de capacitate recent revizuite prezentate în documentul SWD însoțitor (a se vedea anexa 1 la SWD, pagina 45) indică mai multe lacune. **Capacitățile aeriene de combatere a incendiilor forestiere** sunt încă subreprezentate din punctul de vedere al capacităților ECPP înregistrate, modulele bazate pe elicoptere fiind complet absente. Anumite tipuri de **capacități medicale** reprezintă, de asemenea, o provocare pentru rezervă. Laboratoarele mobile de biosiguranță sunt deosebit de necesare, la fel ca și echipele de îngrijiri specializate, doar o singură capacitate fiind în curs de certificare în raport cu cele opt capacități prevăzute în obiectiv. În timp ce două capacități de evacuare medicală (MEDEVAC) sunt în curs de certificare pentru îndeplinirea obiectivului de capacitate al ECPP, MEDEVAC și MEDEVAC pentru pacienți extrem de infecțioși continuă să reprezinte o lacună constantă pentru UCPM, întrucât o combinație între capacitățile rescEU existente și cele planificate ale ECPP este încă sub capacitatea MEDEVAC prezentată în obiectivul mai amplu în materie de reziliență la dezastre nr. 4 „Răspunsul – Consolidarea capacității de răspuns a mecanismului de protecție civilă al UE”, care stabilește obiective de performanță pentru capacitățile de răspuns ale UCPM (SWD, paginile 26-28).

Cele mai recente obiective privind capacitatea ECPP au adăugat, de asemenea, o serie de capacități nereprezentate la ECPP. Ar trebui alocate mai multe capacități de răspuns la ECPP pentru a răspunde **incidentelor de poluare maritimă, de coastă și a apelor interioare**. Aceste lacune noi sunt în concordanță cu dezastrele în general mai complexe la care se preconizează că va răspunde UCPM. Acestea includ capacități de răspuns**,** cum ar fi **poduri și producerea de energie electrică, și există o nevoie clară de capacități logistice și de transport.** Alte angajamente voluntare din partea SM/SP ar trebui să acorde prioritate acestor lacune identificate.

ii. Consolidarea coordonării între SM/SP pentru a urmări în mod activ obiectivele în materie de capacitate

Decizia de a oferi și de a înregistra capacități în ECPP rămâne în continuare în întregime la latitudinea SM/SP la nivel intern. Acest proces voluntar este inerent ECPP și ar trebui menținut. Cu toate acestea, **eforturile coordonate de creștere a acoperirii obiectivului de capacitate prin intermediul resurselor ECPP ar consolida capacitatea de răspuns a UCPM**, utilizând în același timp cât mai eficient resursele SM/SP și ale Comisiei care sunt necesare pentru a oferi, a certifica și a înregistra o capacitate în ECPP.

Ca urmare a noilor obiective ambițioase în materie de capacitate pentru ECPP stabilite în Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/704 a Comisiei, nivelul actual de realizare a obiectivelor în materie de capacitate a scăzut la ~15 %, de la ~31 % din obiectivele de capacitate declarate. Acest lucru se datorează în mare parte unei creșteri cantitative generale în configurația ECPP, astfel cum este descrisă în noile

obiective. Obiectivul de capacitate dorit a crescut în medie cu 160 % pentru fiecare categorie de capacitate existentă. Numărul diferitelor tipuri de capacitate enumerate în cadrul obiectivelor a crescut, de asemenea, în mod semnificativ, de la 37 la 50 de tipuri diferite de capacitate. Această lacună ar trebui considerată temporară atât timp cât SM/SP își aliniază ofertele la obiectivele ECPP, iar capacitățile oferite sunt supuse procesului de certificare.

Coordonarea între și cu SM/SP în urmărirea acestor obiective ar putea aduce beneficii semnificative, permițând SM/SP să ia decizii mai bine fundamentate cu privire la capacitățile cărora să le acorde prioritate în ofertele lor pentru rezervă. Discuțiile regionale cu privire la ofertele ECPP planificate pot oferi oportunități de partajare a costurilor prin **dezvoltarea de module multinaționale și pot promova o distribuție geografică mai echilibrată în zona UCPM** a tipurilor de capacitate relevante, în funcție de profilul de risc local/regional.

De asemenea, Comisia poate sprijini în mod activ urmărirea mai coordonată a obiectivelor în materie de capacitate ale UCPM printr-o varietate de măsuri, cum ar fi stimularea înregistrării tipurilor de capacitate necesare și utilizarea forurilor existente pentru a promova coordonarea între SM/SP. Comisia ar putea organiza discuții în cadrul forurilor existente, cum ar fi Grupul de experți al Comisiei privind capacitățile și alte contexte tehnice, precum și Comitetul pentru protecție civilă, pentru a **încuraja schimburile cu privire la ofertele ECPP planificate**. Aceste discuții ar putea fi structurate fie în funcție de categoria de capacitate, fie în funcție de pericol. Acestea s-ar putea baza pe obiectivele de politică existente, cum ar fi obiectivul Uniunii în materie de reziliență la dezastre (DRG) nr. 4, „Răspunsul – consolidarea capacității de răspuns a mecanismului de protecție civilă al Uniunii”, care definește categoriile critice de capacitate, și scenariile de dezastre elaborate, care oferă informații valoroase legate de capacitate (o imagine de ansamblu a acoperirii actuale a DRG nr. 4 este furnizată în SWD, secțiunea 3.b, pagina 23).

Discuțiile la nivel regional cu privire la posibilele înregistrări în ECPP ar permite, de asemenea, autorităților naționale să urmărească o distribuție geografică rezonabilă a capacităților rezervei, identificând în același timp oportunitățile de a forma module multinaționale care să distribuie sarcina menținerii capacității între mai multe părți interesate. Lansarea și continuarea discuțiilor ar fi o modalitate puțin costisitoare prin care Comisia ar putea sprijini o abordare mai coordonată pentru atingerea obiectivelor de capacitate stabilite în Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/704 a Comisiei[1].

Coordonarea în ceea ce privește înregistrările ECPP ar contribui, de asemenea, la identificarea limitelor abordării ECPP. Obiectivele care nu pot fi acoperite prin ECPP, în pofida coordonării între SM/SP, ar putea fi abordate direct prin intermediul rescEU sau al altor instrumente, cum ar fi cooperarea cu sectorul privat sau cu țările terțe.

iii. Consolidarea granturilor pentru adaptare

O schemă consolidată de granturi pentru adaptare pentru ECPP ar putea contribui la atingerea obiectivelor de capacitate neîndeplinite.

[1] **Recomandarea Comisiei din 8 februarie 2023 privind obiectivele Uniunii în materie de reziliență la dezastre 2023/C 56/01**
C(2023) 400 final

SM/SP care oferă capacități naționale pentru ECPP sunt eligibile pentru a solicita granturi de adaptare pentru ECPP care oferă sprijin financiar pentru reparații și modernizări, îmbunătățind gradul de pregătire și performanța capacității oferite în timpul trimiterilor pe teren UCPM. De la introducerea acestora, au fost acordate în medie granturi de adaptare în valoare de 4-5 milioane EUR pe an. Deși autoritățile naționale rămân responsabile de costul stabilirii și menținerii capacității naționale pe care o înregistrează în rezervă, UE se asigură că capacitățile înregistrate pot fi trimise pe teren și pot funcționa în mod eficace în contexte internaționale.

Criteriile actuale de evaluare pentru acordarea granturilor de adaptare ECPP iau în considerare dacă o propunere de **grant pentru adaptare contribuie la atingerea unui obiectiv de capacitate UCPM neîndeplinit**. Punerea unui accent mai mare pe acest criteriu în cursul procesului de evaluare ar oferi un stimulent pentru ca statele membre care solicită granturi de adaptare să acorde prioritate obiectivelor de capacitate neîndeplinite în ofertele lor pentru ECPP.

O **consolidare bugetară a programului** de granturi pentru adaptare ar permite Comisiei să sprijine în continuare SM/SP care pun la dispoziție capacități naționale pentru trimiteri pe teren UCPM.

iv. Stimularea ofertelor și a trimiterilor pe teren ECPP

În cazul activării UCPM, capacitățile ECPP trimise pe teren sunt eligibile pentru o rată de cofinanțare de 75 % pentru costurile eligibile legate de transportul și exploatarea capacității. Deși această rată de cofinanțare este avantajoasă în comparație cu capacitățile neînregistrate, care beneficiază doar de o rată de cofinanțare de 75 % pentru transportul capacității (nu și pentru costurile operaționale) în timpul unei trimiteri pe teren UCPM, ratele de cofinanțare pentru ECPP ar putea fi adaptate pentru a stimula și mai mult înregistrarea capacităților. **Creșterea finanțării pentru transportul și exploatarea capacităților ECPP până la 100 %** ar consolida încrederea SM/SP să ofere capacități suplimentare pentru ECPP prin eliminarea incertitudinilor legate de costurile trimiterilor pe teren viitoare ale capacităților lor angajate prin intermediul UCPM. Această adaptare a condițiilor de cofinanțare ar stimula viitoarele oferte și trimiteri pe teren ale rezervei, încurajând statele membre să pună la dispoziția rezervei mai multe capacități naționale și să le trimită pe teren.

b. Recomandări pentru rescEU

rescEU este celălalt pilon al capacității de răspuns a UCPM. Acesta s-a impus rapid ca activ operațional, cu 231 de trimiteri pe teren în perioada 2019–2024 (a se vedea figura 18 din SWD, pagina 40). Acesta a oferit sprijin pentru salvarea de vieți omenești într-o gamă largă de scenarii de dezastre, de la eliberările de stocuri în contextul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, până la cutremurul din 2023 din Turcia și Siria și COVID-19, precum și trimiteri pe teren periodice de capacități aeriene de combatere a incendiilor forestiere în timpul sezoanelor de incendii forestiere din Europa.

i. Capacități cu mai multe funcții și mai multe utilizări și sprijin specializat

Astfel cum s-a analizat în documentul SWD însoțitor (paginile 8-15), este de așteptat ca, în viitor, să se apeleze la rescEU pentru cât mai multe tipuri și un număr tot mai mare de urgențe. Deși este posibil să nu fie realist să se urmărească instituirea capacităților rescEU pentru cantitățile prevăzute în scenariile de dezastre elaborate în cadrul UCPM, această analiză a scenariilor, combinată cu experiența operațională a recentelor activări ale UCPM, poate servi la orientarea unei **strategii bidirecționale**

pentru dezvoltarea viitoare a rescEU, care să vizeze în mod specific completarea capacităților ECPP înregistrate.

În primul rând, ținând seama de importanța strategică a capacităților adaptate la situații de urgență specifice, **ar trebui să se acorde atenție capacităților cu mai multe scopuri și mai multe utilizări** care pot oferi sprijin într-o gamă largă de scenarii. Acolo unde este posibil, o opțiune preferabilă ar fi utilizarea unor capacități care pot fi împrumutate și returnate pentru a servi în alte situații de urgență. Capacitățile care oferă populațiilor afectate servicii esențiale care sunt perturbate din cauza unei situații de urgență oferă în mod constant un grad mai mare de versatilitate operațională, deoarece se axează pe furnizarea lor către populația afectată a unui set relativ fix de nevoi, mai degrabă decât pe capacități axate pe un anumit pericol. Inundațiile, scenariile de conflict, incendiile forestiere, cutremurele, strămutarea pe scară largă a populației și alte situații de urgență duc la apariția unui număr mare de persoane care au nevoie de **adăpost, de energie, de telecomunicații și de asistență medicală adecvată**, precum și de **capacități legate de transport** pentru circulația bunurilor respective sau chiar a persoanelor afectate. Investițiile masive în capacități de răspuns la nivelul UE care răspund acestor nevoi oferă o valoare asigurată.

Situațiile de urgență la scară largă, cum ar fi un cutremur major, pot epuiza rapid capacitățile naționale și stocurile relevante. Experiența situațiilor de urgență de mai mică amploare, cum ar fi inundațiile, demonstrează, de asemenea, că piețele din zonele învecinate se pot epuiza rapid, complicând furnizarea articolelor necesare populației afectate. O rezervă strategică bine poziționată de capacități necesare pe scară largă la nivel continental poate contribui la valorificarea dimensiunii Europei în fața dezastrelor la nivel național, permițând SM/SP să își concentreze mai mult resursele asupra dezvoltării capacităților specifice profilului lor de risc specific.

Aceste măsuri asigură faptul că o proporție mai mare a populației afectate primește rapid asistență și eliberează capacitatea de coordonare în timpul unei situații de urgență. Capacitatea de coordonare eliberată la nivelul UE și al statelor membre ar putea fi mai bine concentrată pe trimiterea pe teren a capacităților specializate specifice tipului de urgență, care ar putea fi mai dificil de identificat și de trimis pe teren din cadrul sistemelor naționale.

În al doilea rând, scenariile elaborate în cadrul UCPM indică, de asemenea, necesitatea de a **urmări simultan identificarea și dezvoltarea capacităților specializate esențiale** care nu sunt rentabile pentru a fi dezvoltate în cantitățile necesare la nivel național. Capacitățile aeriene de combatere a incendiilor forestiere și evoluțiile capacității legate de CBRN sunt cele mai remarcabile exemple care au fost urmărite cu succes în conformitate cu această abordare în ultimii ani, în strânsă coordonare între SM/SP și Comisie. Potențiala dezvoltarea viitoare a unor astfel de capacități va continua să se bazeze pe această coordonare strânsă. Inițiativa UCPM de elaborare de scenarii oferă diverse indicații cu privire la potențialele nevoi viitoare în alte **domenii conexe CBRN** sau în ceea ce privește **expertiza medicală specializată** pentru pericole specifice, inclusiv tratamentul rănilor de război și/sau al accidentelor în masă.

ii. Consolidare proactivă

UCPM a investit o parte semnificativă din bugetul său (3,2 miliarde EUR în perioada 2019-2024) în dezvoltarea capacităților care au fost considerate de SM/SP și de Comisie ca fiind suficient de critice pentru a justifica consolidarea la nivelul UE dincolo de pregătirea fiecărui stat membru în parte. Având în vedere evoluția peisajului riscurilor și pericolelor, aceste **investiții în rescEU ar trebui să continue și să fie**

consolidate, acolo unde este posibil, pentru ca UCPM să poată sprijini SM/SP în cursul situațiilor de urgență la scară largă care depășesc capacitățile naționale în viitor.

Granturile actuale pentru instituirea și menținerea capacităților rescEU urmează să expire până în 2027, când se încheie actualul cadru financiar multianual (CFM) 2021-2027. În cazul în care nu sunt puse la dispoziție fonduri pentru susținerea capacităților rescEU existente, capacitățile instituite vor expira sau vor fi întrerupte, iar investițiile semnificative făcute în timpul dezvoltării lor se vor irosi. Printre acestea se numără stocurile strategice pentru adăposturi, pentru generarea de energie de urgență și stocurile de articole medicale și CBRN, precum și capacitățile de combatere aeriană a incendiilor puse la dispoziție în fiecare an începând cu 2019.

Aeronavele de stingere a incendiilor forestiere puse la dispoziție în cadrul capacității rescEU de tranziție depind în mod deosebit de o finanțare previzibilă, deoarece aceste aeronave sunt puse la dispoziție anual pentru sezonul incendiilor forestiere până când flota permanentă de aeronave rescEU de stingere a incendiilor va deveni disponibilă.

Capacitățile din gama actuală au fost instituite într-o manieră în mare parte reactivă, pentru a face față unor urgențe în curs sau iminente într-unul sau mai multe SM/SP. În consecință, au fost utilizate, în cea mai mare parte, fie imediat, la momentul instituirii lor, fie în termen de un an după aceea. Capacitatea UCPM de a adopta rapid acte de punere în aplicare, de a acorda granturi și apoi de a achiziționa materiale și echipamente pentru ca statele membre să instituie capacități rescEU demonstrează adaptabilitatea sistemului. Deși adaptabilitatea este esențială pentru un sistem funcțional de gestionare a dezastrelor, o abordare reactivă trebuie completată de o mai bună gândire orientată spre viitor și de o cultură a pregătirii proactive pentru a face față provocărilor noului peisaj al riscurilor și amenințărilor din Europa.

Deși UCPM și părțile sale interesate au înțeles necesitatea unor capacități de răspuns la nivelul UE în plus față de cele furnizate de sistemele naționale, s-a ajuns la un consens cu privire la conceptul de capacități strategice de răspuns la nivelul UE numai după incendiile forestiere tragice din Portugalia din 2017 și sezonul incendiilor forestiere din 2018 care au afectat nordul Europei. În ceea ce privește capacitățile suplimentare, cum ar fi stocurile medicale/CBRN și de adăposturi, tiparul s-a repetat de două ori, finanțarea suplimentară din partea Instrumentului de redresare al Uniunii Europene devenind disponibilă în timpul pandemiei de COVID-19 în 2020 și după revenirea războiului în Europa în 2022, pentru a permite adoptarea reactivă a actelor juridice, permițând dezvoltarea capacităților rescEU pentru a acoperi nevoile urgente. Această abordare este costisitoare și mai puțin eficace, deoarece necesită achiziționarea de materiale și expertiză sub presiunea timpului sau într-o perioadă de cerere ridicată la nivel mondial, așa cum s-a întâmplat în timpul pandemiei de COVID-19.

Consolidarea proactivă a rescEU ca rezervă de capacitate de răspuns la nivelul UE este în concordanță directă cu acțiunea-cheie nr. 26 din Strategia privind o Uniune a pregătirii, care solicită consolidarea capacităților rescEU existente în combinație cu identificarea unor capacități-cheie suplimentare pentru o posibilă dezvoltare la nivelul UE. Pentru a stimula în mod eficace capacitățile rescEU, dezvoltarea ar trebui să aibă loc complementar cu dezvoltarea altor inițiative, cum ar fi ECPP, valorificând avantajele respective pentru cea mai eficace utilizare a resurselor.

Provocările viitoare în ceea ce privește schimbările climatice și evoluțiile geopolitice impun ca UCPM să învețe din experiența dobândită în instituirea rescEU. Pentru a-și valorifica potențialul de capacitate

strategică de răspuns, **rescEU trebuie dezvoltată înainte de apariția situațiilor de urgență.** Astfel cum s-a subliniat în documentul SWD însoțitor, prin rezultatele furnizate de inițiativa de elaborare de scenarii în consultare cu statele membre, UCPM a oferit o imagine de ansamblu documentată a capacităților necesare pentru a răspunde celor mai presante 16 pericole analizate.

iii. Realimentarea după trimiterea pe teren

O parte semnificativă a rezervei rescEU a fost deja trimisă pe teren în contextul pandemiei de COVID-19, al cutremurului din Turcia din 2023 și al războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Deși cererea ridicată subliniază importanța capacităților rescEU la nivelul UE, lipsa finanțării și a mecanismelor raționalizate de reconstituire a stocurilor epuizate diminuează fiabilitatea viitoare a eforturilor de constituire de stocuri în cadrul rescEU.

Având în vedere rata ridicată de utilizare a stocurilor ilustrată în SWD (paginile 39-41), mai multe dintre principalele stocuri create ca răspuns la nevoile generate de pandemia de COVID-19 sau de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei nu dispun de o finanțare suficientă pentru a le restabili la valoarea lor operațională deplină. Numărul total de generatoare care sunt încă disponibile în cadrul „capacităților de aprovizionare cu energie în situații de urgență” instituite în cadrul rescEU arată că, în februarie 2025, 2 564 de generatoare erau încă în stoc dintr-un total de 5 630 achiziționate inițial. În pofida numărului semnificativ de generatoare rescEU încă disponibile, o analiză suplimentară arată că 98 % dintre acestea au o capacitate redusă și sunt în măsură să furnizeze energie electrică gospodăriilor individuale. În prezent, nu există un stoc de generatoare de dimensiune medie capabile să furnizeze suficientă energie infrastructurii critice, cum ar fi spitalele. Până la punerea la dispoziție a unor fonduri suplimentare și până la refacerea stocurilor de generatoare, este practic imposibil să se trimită pe teren capacități energetice rescEU pentru a sprijini infrastructura relevantă.

Stocurile de capacitate de adăpostire temporară din cadrul rescEU se confruntă cu provocări similare. Capacitățile disponibile în prezent și cele care fac încă obiectul achizițiilor publice au capacitatea de a găzdui 9 000 de persoane, ceea ce reprezintă un ordin de mărime mai mic decât limita inferioară a intervalului necesar de capacitate de adăpostire prevăzut de inițiativa de elaborare de scenarii.

Deși a fost recunoscută importanța menținerii unor stocuri strategice de elemente critice pregătite pentru a sprijini SM/SP în situații de urgență de mare amploare, limitările bugetare au un impact asupra disponibilității acestor stocuri. Din cauza trimiterilor pe teren anterioare, situația generatoarelor de energie electrică în situații de urgență și a stocurilor de adăposturi ar aduce beneficii limitate unui SM/SP care ar avea nevoie de asistență în următoarea situație de urgență de mare amploare.

Dacă se preconizează că stocurile și capacitățile rescEU în sens mai larg vor oferi ajutor rapid atunci când vor fi solicitate, **pregătirea lor operațională ar trebui restabilită rapid după trimiterea lor pe teren.** Aceasta include angajamentul bugetar de a reface periodic echipamentele deteriorate și de a realimenta stocurile epuizate. Acest lucru ar consolida rolul strategic al rescEU ca pilon al pregătirii UCPM și ar evita riscul unor achiziții reactive ad-hoc la nivelul UE.

iv. Prepoziționarea temporară pentru trimiteri pe teren eficace

Statele membre pot solicita asistență sub forma prepoziționării temporare a capacităților de răspuns. Această posibilitate este cu atât mai importantă având în vedere provocările generate de peisajul dinamic al riscurilor și amenințărilor cu care Europa este obligată să se confrunte. O mai mare

flexibilitate în ceea ce privește prepoziționarea capacităților de răspuns ar consolida eforturile de pregătire ale UCPM.

Deși nu este întotdeauna posibil să se prevadă cu precizie trimiterile pe teren de capacitate din cauza caracterului inerent imprevizibil al situațiilor de urgență pentru care sunt instituite, există capacități pentru care o utilizare mai flexibilă a **măsurilor anterioare trimiterii pe teren poate spori în mod semnificativ eficacitatea activelor**.

Printre altele, incendiile forestiere reprezintă o ocazie deosebită de a combina capacitățile și capabilitățile UCPM în beneficiul SM/SP, înainte de producerea unui dezastru. UCPM dispune de capacități de răspuns pentru a sprijini un SM/SP care se confruntă cu incendii forestiere, precum și de conștientizarea situației și de capacitatea analitică corespunzătoare de a prevedea care regiuni din Europa sunt cele mai predispuse să se confrunte cu incendii forestiere în mod regulat. Atunci când este necesar, SM/SP ar putea urmări, prin intermediul UCPM, o utilizare mai proactivă a prepoziționării temporare pentru a îmbunătăți eficacitatea trimiterilor de capacități pe teren. Trimiterea prealabilă a capacităților pe teren ar urma să se desfășoare în strânsă coordonare cu autoritățile de protecție civilă relevante și pe baza unei cereri de asistență. Acest lucru ar putea lua în considerare, de asemenea, proporționalitatea costurilor operaționale asociate.

v. Creșterea eficacității trimiterilor rescEU pe teren

rescEU a fost concepută pentru a sprijini un SM/SP afectat atunci când capacitățile naționale nu sunt în măsură să ofere asistență suficientă sau eficace. Cel mai important principiu aplicat este acela că principalul mecanism de acțiune în cadrul UCPM rămâne expresia națională a solidarității. rescEU oferă asistență în cazurile în care capacitățile globale existente la nivel național și cele angajate în prealabil de statele membre în cadrul ECPP nu sunt în măsură să asigure un răspuns eficace.

În practică, aceasta înseamnă că disponibilitatea capacităților naționale ale SM/SP pentru a răspunde unei cereri de asistență trebuie stabilită înainte de luarea în considerare a capacităților rescEU disponibile. Acest lucru poate crea întârzieri inutile în acordarea de asistență populațiilor afectate. În urma furtunii Éowyn din ianuarie 2025, aproximativ 710 000 de gospodării au fost afectate de întreruperi ale alimentării cu energie electrică, peste 133 000 de clădiri din țară fiind încă afectate de pene de curent la cinci zile după furtună. Deși Danemarca și Luxemburg au fost în măsură să răspundă cererii de asistență cu cinci generatoare, mobilizarea finală a generatoarelor disponibile din rezervele rescEU pentru a răspunde nevoilor nu a avut loc decât după ce SM/SP au declarat un deficit de capacități naționale disponibile pentru a satisface cererea Irlandei.

În vederea unei UCPM mai eficiente, ERCC ar trebui, prin urmare, să poată **alege capacitatea de răspuns cea mai eficace și care este disponibilă cel mai rapid.** Simplificarea proceselor economisește timp, în special pentru tipurile de capacitate care răspund la dezastre cu evoluție rapidă, cum ar fi scenariile CBRN sau incendiile forestiere.

vi. Simplificarea ratelor de cofinanțare pentru rescEU

Ratele actuale de cofinanțare pentru trimiterile pe teren rescEU fac distincție între costurile de transport și costurile operaționale, 100 % din costurile de transport fiind recuperabile prin finanțare din partea UE, iar 75 % din costurile operaționale ale capacităților de stingere a incendiilor pe cale aeriană fiind eligibile pentru rescEU. Restul de 25 % din costurile operaționale pentru trimiterea pe teren a capacităților aeriene de stingere a incendiilor forestiere în UE urmează să fie acoperite de SM/SP gazdă sau solicitant.

În două cazuri, până la 100 % din costurile operaționale sunt eligibile pentru finanțare din partea UE. Printre acestea se numără costurile pentru capacitățile instituite pentru a răspunde „riscurilor cu probabilitate redusă de producere și cu impact major” (Lo-Hi) și cazurile în care capacitățile rescEU sunt trimise pe teren în afara UE.

În practică, diferențierea ratelor de cofinanțare în funcție de tipul de urgență face ca procedurile administrative care stau la baza unei situații de urgență să fie inutil de complexe în comparație cu costurile în cauză. O revizuire a granturilor rescEU arată că angajarea unei capacități rescEU de combatere aeriană a incendiilor forestiere (*aerial forest firefighting* – AFF) pentru sezonul de incendii din 2024 este cuprinsă între 1 și 1,5 milioane EUR, granturile pentru instituirea unei capacități rescEU corespunzătoare fiind estimate la 100 de milioane EUR. Costurile de trimitere pe teren și exploatare a unei capacități AFF în sezonul de incendii din 2024 pot fi estimate la 400 000 EUR pe săptămână de funcționare. Aplicarea ratelor de cofinanțare respective pentru mijloacele de transport și operare înseamnă că țara gazdă sau solicitantă trebuie să acopere singură, în medie, 64 000 EUR (16 %) din costurile de trimitere pe teren. Cea mai mare parte a costului punerii la dispoziție a unei capacități la nivelul UE constă în furnizarea inițială a capacității, nu în funcționarea acesteia.

În practică, ratele diferite de finanțare pentru costurile operaționale nu afectează decizia de a activa UCPM și rescEU. În contextul unei situații de urgență în curs care amenință să copleșească capacitățile naționale, accentul se pune pe limitarea rapidă a impactului pericolului prin activarea resurselor disponibile, indiferent de ratele de finanțare. În comparație cu costul inițial al instituirii unei capacități și cu costul total al trimiterii pe teren a capacității într-o situație de urgență, partea necofinanțată a costurilor operaționale este marginală și nu servește niciunui scop practic.

Consolidarea ratelor de finanțare eligibile pentru transportul și funcționarea capacităților rescEU la 100 % și eliminarea diferitelor norme pentru capacitățile Lo-Hi ar simplifica sarcina administrativă pentru toate părțile implicate în situație de urgență, raționalizând sprijinul pe care UCPM îl acordă SM/SP.

vii. Simplificarea achizițiilor publice

Articolul 12 alineatul (3b) din Decizia nr. 1313[2] permite Comisiei să achiziționeze în mod direct, să închirieze, să dețină în sistem de leasing sau să contracteze în alt mod capacități în mod direct, dacă este necesar, dar impune adoptarea unui act de punere în aplicare corespunzător pentru a stabili capacitatea și cantitatea care urmează să fie achiziționate. Deși este în măsură să adopte un act de punere în aplicare în cadrul unei proceduri de urgență, această etapă administrativă are potențialul de a întârzia în mod semnificativ achizițiile publice cu mai multe săptămâni, cu consecințe operaționale.

În timpul situațiilor de urgență la scară largă, cum ar fi războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei sau pandemia de COVID-19, UCPM oferă SM/SP posibilitatea de a-și combina nevoile de achiziții pentru capacități critice în loturi mai mari care pot fi achiziționate mai rapid decât ar putea să o facă SM/SP individual. Acest lucru contribuie la izolarea SM/SP față de deficitele globale și de fluctuațiile dinamice ale prețurilor prin combinarea puterii de cumpărare și evitarea concurenței între SM/SP. Deficitul de generatoare de mari dimensiuni și de echipament individual de protecție (EIP) în etapele inițiale ale războiului Rusiei împotriva Ucrainei și ale pandemiei de COVID-19 demonstrează caracterul dinamic al pieței mondiale în situații de urgență la scară largă. Eliminarea cerinței privind un act de punere în

[2] Decizia – 2013/1313 – EN – EUR-Lex.

aplicare în timpul achizițiilor publice directe ar permite Comisiei să acționeze rapid pentru a asigura capacitatea necesară înainte ca cererea la nivel mondial să depășească oferta sau prețurile să crească dramatic. **O simplificare a procedurii de achiziții directe ar permite utilizarea acestui instrument UCPM la întregul său potențial**.

Comisia ar putea, de asemenea, să utilizeze posibilitățile mai ample de achiziții publice comune prevăzute la articolul 168 alineatul (3)[3] din Regulamentul financiar revizuit al UE, adoptat în septembrie 2024. În temeiul noului regulament, Comisia ar putea sprijini mai multe state membre acționând ca organism central de achiziție pentru statele membre care doresc să achiziționeze echipamente similare, valorificând astfel economia de scară pentru a obține prețuri mai bune pentru statele membre, sprijinind în același timp achiziționarea de echipamente compatibile.

c. Considerații mai ample privind dezvoltarea capacității de răspuns

Deși recomandările menționate mai sus sunt specifice fie capacităților ECPP, fie capacităților rescEU, ele acoperă instrumentele de capacitate de răspuns și urmăresc să încurajeze dezvoltarea capacităților de răspuns ale UCPM dintr-o perspectivă sistemică. Aceasta include punerea accentului pe modificările relevante atât pentru rescEU, cât și pentru ECPP, precum și o legătură mai strânsă cu părțile interesate aflate în prezent la periferia activităților UCPM sau dincolo de acestea.

i. Abordarea bazată pe performanță a dezvoltării capacităților

Pe măsură ce instrumentele de capacitate disponibile pentru trimitere pe teren în cadrul UCPM s-au extins, UCPM a început să își măsoare progresele înregistrate în ceea ce privește satisfacerea nevoilor de capacitate prin intermediul unor obiective bazate pe performanță. Deși obiectivele bazate pe capacitate ale ECPP continuă să fie un instrument relevant pentru conturarea configurației ECPP, obiectivele în materie de reziliență la dezastre din cadrul DRG nr. 4 („Răspunsul – Consolidarea capacității de răspuns a mecanismului de protecție civilă al UE”) au introdus obiective bazate pe performanță care cuprind toate posibilitățile de trimitere pe teren din cadrul mecanismului. Aceasta oferă o imagine de ansamblu mai cuprinzătoare a nivelului general de pregătire al UCPM în domenii-cheie. Ar trebui continuată și extinsă o abordare care să măsoare progresele în materie de dezvoltare a capacităților prin intermediul indicatorilor de performanță. Eforturile viitoare de acoperire a lacunelor în materie de capacitate ar trebui să se concentreze pe efectul combinat al tuturor instrumentelor UCPM, inclusiv al ECPP, rescEU, al pieței private și, dacă este necesar, al achizițiilor directe într-un anumit domeniu de pregătire. Monitorizarea și **analizarea continue ale capacităților UCPM în ansamblu** și compararea acestora cu contextul în care se află UCPM vor asigura mobilizarea celei mai adecvate capacități de răspuns pentru a sprijini în mod eficace SM/SP în situații de urgență.

ii. Capacități UCPM pentru completarea capacităților naționale în întreaga Europă

Capacitățile și lacunele analizate în prezentul raport se limitează exclusiv la capacitățile din cadrul ECPP și rescEU. Nu există o imagine de ansamblu la nivelul UE asupra altor capacități naționale existente în SM și SP. Lipsa unei astfel de imagini asupra capacităților naționale este inerentă unui domeniu în care UE are doar competența de sprijinire. Situațiile de urgență la scară largă, cum ar fi pandemia de COVID-19, au arătat că, **în anumite cazuri, o imagine de ansamblu a capacităților naționale specifice poate juca un rol**

[3] Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (reformare).

semnificativ în creșterea eficienței globale a UCPM (cum ar fi disponibilitatea paturilor de terapie intensivă sau a secțiilor de arși). Respectând rolul principal al autorităților naționale în gestionarea dezastrelor, capacitatea UCPM de a sprijini rapid SM/SP atunci când este necesar ar putea beneficia de un schimb sporit de informații cu privire la disponibilitatea capacităților naționale esențiale, inclusiv a stocurilor. Sensibilizarea la nivelul UE cu privire la stocurile-cheie este deosebit de importantă pentru punerea în aplicare a unei strategii de constituire de stocuri la nivelul UE, astfel cum se prevede în acțiunea-cheie nr. 9 din secțiunea 2 – Reziliența funcțiilor societale vitale – din Strategia privind o Uniune a pregătirii. Deși schimbul de informații ar putea fi limitat la circumstanțe specifice, metodologiile și procesele pentru acest schimb de date pregătite înainte de termen ar permite UCPM să îmbunătățească rapid schimbul de date atunci când este necesar și să răspundă în consecință.

iii. Grupurile vulnerabile

DRG-urile, sprijinite de una dintre principalele recomandări orizontale din inițiativa de elaborare de scenarii din cadrul UCPM, subliniază necesitatea unei abordări incluzive a protecției civile, asigurându-se că nimeni nu este lăsat în urmă într-o situație de urgență. Capacitățile care oferă servicii populațiilor afectate trebuie să ia în considerare în mod sistematic modul în care vor fi satisfăcute nevoile populațiilor vulnerabile, cum ar fi anumite grupe de vârstă sau persoanele cu handicap. Capacitățile trimise pe teren în contextul activării UCPM acționează, prin definiție, într-o situație de urgență la scară largă care afectează un număr mare de persoane, inclusiv pe cele cu nevoi speciale. Satisfacerea acestor nevoi ar trebui să fie abordată în continuare în cadrul dezvoltării capacităților de răspuns, inclusiv în procedurile operaționale standard aferente acestora, și în cadrul formării și al exercițiilor, într-un mod adecvat. UCPM are obligația și se angajează să **ia în considerare nevoile grupurilor vulnerabile în timpul operațiunilor de urgență,** asigurându-se că capacitățile sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor diverse ale populațiilor afectate, inclusiv ale persoanelor cu handicap.

iv. Cunoașterea situației ERCC la nivel intersectorial

UCPM dispune de o gamă largă de instrumente de cunoaștere a situației pentru a monitoriza și a anticipa evoluțiile la nivel mondial și pentru a genera produse informaționale pentru părțile interesate în timpul situațiilor de urgență. Una dintre cele mai recente evoluții este crearea Sistemului privind situația globală (*Global Situation System* – GSS), care compilează mai multe surse de informații într-un singur tablou de bord interactiv bazat pe GIS. În combinație cu Serviciul Copernicus de gestionare a situațiilor de urgență (CEMS) și cu platformele sale de monitorizare specifice riscurilor, care pot monitoriza, de exemplu, inundațiile, incendiile forestiere și seceta, ERCC dispune deja de un volum considerabil de informații. Aceste capacități oferă resurse utile părților interesate ale UCPM și contribuie la eficiența operațională a acestuia.

Deși monitorizarea sectorială are loc la nivelul UE sau la nivel național pentru servicii critice, cum ar fi energia și transporturile, **în prezent nu există o conștientizare comună a situației care să combine mai multe panorame sectoriale cu pericolele în timp real pentru a contribui la evaluarea impactului potențial la nivel european**. Veștile privind o perturbare majoră legată de infrastructură ajung la ERCC numai prin intermediul autorităților de protecție civilă din țara afectată sau prin intermediul presei publice. ERCC ar trebui să continue și să extindă în continuare sprijinul acordat statelor membre pentru gestionarea consecințelor transsectoriale ale crizelor, pe baza unei planificări consolidate și a unei analize și cunoașteri a situației mai cuprinzătoare. Acest lucru ar fi în sprijinul direct al acțiunii-cheie 3 a Strategiei privind o Uniune a pregătirii – Consolidarea ERCC – și al acțiunii-cheie nr. 25 – Crearea unui

centru de coordonare a crizelor la nivelul UE. Un prim pas către o abordare mai integrată ar fi integrarea în GSS a datelor neclasificate și actualizate provenite de la autoritățile naționale de protecție civilă. Această integrare ar aduce beneficii reciproce ERCC și autorităților naționale de protecție civilă și ar oferi UCPM un tablou situațional comun la nivel european. Prin urmare, un ERCC consolidat ar fi conectat în mod sistematic la sistemele sectoriale de monitorizare existente, pentru a spori gradul său de cunoașterea a situației și, în același timp, ar putea furniza SM/SP informații cu privire la potențialele perturbări ale serviciilor critice.

v. Luarea în considerare a scenariilor de conflict/război

Scopul principal al UCPM a fost de a atenua efectele pericolelor naturale sau accidentale asupra populațiilor umane și asupra mediului. Cu toate acestea, peisajul riscurilor și amenințărilor a fost modificat în mod fundamental de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Deși se preconizează că frecvența activărilor tradiționale ale UCPM va continua din cauza impactului tot mai mare al schimbărilor climatice, astfel cum s-a discutat în documentul SWD care însoțește prezentul document, este, de asemenea, necesar ca UCPM să își dezvolte în continuare rolul în protejarea cetățenilor din Europa în timpul scenariilor de conflict și de apărare.

Este necesar să se consolideze coordonarea civilă și militară**, dincolo de coordonarea unor activități separate într-o situație de urgență și în direcția unei abordări holistice care să stabilească mecanisme cuprinzătoare de pregătire civil-militară, astfel cum se prevede în acțiunea-cheie 22 din cadrul secțiunii privind cooperarea civil-militară a Strategiei privind o Uniune a pregătirii.** Inițiativa privind scenariile a subliniat importanța dezvoltării acestei relații și a abordării provocărilor rămase în materie de coordonare, pentru a se asigura că diferitele componente ale guvernului acționează pentru a ține populația departe de pericol, în special în scenarii de conflict.

Luarea în considerare a scenariilor de conflict și de război pentru a promova o coordonare civil-militară mai strânsă în gestionarea crizelor poate servi drept punct de plecare pentru dezvoltarea pe scară mai largă a standardelor cu dublă utilizare în domeniul tehnologiilor, asigurând rentabilitatea investițiilor pentru ambele sectoare, acolo unde este posibil.

UCPM ar trebui să tragă în mod sistematic învățăminte din războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, inclusiv prin intermediul procesului său de „lecții învățate” al UCPM. Acesta ar putea sprijini acțiunile pregătitoare în cadrul sistemelor naționale de gestionare a dezastrelor pentru posibile scenarii viitoare similare. Sunt incluse aici lecțiile identificate de autoritățile ucrainene de gestionare a dezastrelor și de protecție civilă cu privire la modul optim de pregătire a unui sistem național și a UCPM pentru un scenariu de conflict.

Capacitățile de răspuns existente și **opțiunile de trimitere pe teren a acestora trebuie reexaminate** și revizuite pentru a stabili contribuțiile potențiale ale acestora **la sprijinirea populațiilor civile în timpul conflictelor sau al războiului.** Capacitățile care se bazează pe personal sau echipamente militare s-ar putea confrunta cu restricții de trimitere pe teren sau cu indisponibilitatea unor elemente-cheie ale capacității. Multe capacități menite să sprijine persoanele afectate (de exemplu, căutare și salvare, adăpost, surse de energie electrică de avarie, logistică și stingerea incendiilor forestiere) vor continua să joace un rol important în capabilitățile lor, beneficiind eventual de formare suplimentară de sensibilizare cu privire la conflicte sau de echipamente individuale de protecție sau de alte echipamente suplimentare relevante pentru respectivul scenariu de conflict. **Exercițiile UE de pregătire și răspuns în situații de**

criză, precum și schimburile bazate pe scenarii sunt esențiale pentru consolidarea capacității UCPM într-o situație de conflict sau de război.

vi. Parteneriate cu sectorul privat

Fiind unul dintre principalele grupuri de părți interesate ale societății, sectorul privat ar trebui privit ca un potențial partener puternic pentru UCPM și pentru pregătirea UE într-un sens mai larg. Strategia adoptată a UE privind o Uniune a pregătirii subliniază necesitatea de a include părțile interesate din sectorul privat în procesul de pregătire în toate sectoarele relevante. În special în ceea ce privește UCPM și acțiunile de protecție civilă, relevanța acestui sector a fost deja recunoscută de DRG nr. 5 „Siguranță – Asigurarea unui sistem solid de protecție civilă", care necesită **promovarea parteneriatelor cu părțile interesate din sectorul privat la nivelul UE și la nivel național.** Entitățile care aparțin sectorului privat se intersectează cu activitățile de gestionare guvernamentală a situațiilor de urgență în fiecare etapă a ciclului de gestionare a dezastrelor.

Gama diversă de părți interesate grupate în „sectorul privat" se traduce printr-un număr aproape infinit de relații reciproc avantajoase la nivel operațional și strategic. Explorarea și dezvoltarea acestor relații într-o caracteristică permanentă a pregătirii la nivelul UE nu pot fi lăsate în seama unor soluții ad-hoc dezvoltate în timpul unei situații de urgență. Printre inițiativele care ar putea fi explorate pentru a extinde interfața dintre gestionarea publică a dezastrelor și sectorul privat se numără:

- **formalizarea și extinderea posibilităților oferite de centrele private de donare găzduite și gestionate de statele membre care vor efectua verificarea calității articolelor donate**, drept capacitate UCPM de a canaliza asistența donată de sectorul privat către autoritățile unei țări afectate, elaborate pentru a include acorduri de donație pentru bunuri și cantități predefinite, reducând timpul de reacție și anticipând munca administrativă înainte de o donație efectivă în timpul unei situații de urgență;
- **elaborarea unor măsuri de urgență cu partenerii industriali relevanți** pentru situații de urgență la scară largă, cum ar fi pandemii sau scenarii de conflict, dar și în cazuri de nevoi atipice, cum ar fi cererile de utilizare pentru excavatoare, containere sau camioane autobasculante, în sprijinul acțiunii-cheie nr. 19 a Strategiei privind o Uniune a pregătirii din secțiunea 4 – Elaborarea de protocoale de urgență public-privat;
- **intensificarea schimbului bidirecțional de informații privind pericolele și riscurile între instituții, mediul academic și întreprinderile private**, inclusiv sectorul asigurărilor, pentru a sprijini analiza în gestionarea dezastrelor și pentru a spori gradul de conștientizare a riscurilor în rândul populației civile și al sectorului privat, în conformitate cu acțiunea-cheie nr. 21 a Strategiei privind o Uniune a pregătirii din secțiunea 4 – Instituirea unui centru european de expertiză în domeniul securității cercetării;
- **îmbunătățirea accesului la experți tehnici** din sectorul privat pentru a sprijini inițiativele de pregătire și răspuns, inclusiv programul de formare și exerciții al UCPM.

Integrarea sporită a părților interesate din sectorul privat în activitățile de gestionare a dezastrelor nu înseamnă o diminuare a rolului guvernului. Scopul unei colaborări mai strânse cu sectorul privat este de a se evita întreprinderea unor activități paralele de pregătire și răspuns și de a valorifica toate resursele disponibile pentru a colabora în vederea prevenirii dezastrelor și a atenuării consecințelor acestora atunci când acestea se produc.

vii. Centre de donare

Centrele de donare care permit direcționarea asistenței în natură private sau din partea unei țări terțe către o populație afectată prin intermediul canalului UCPM **s-au dovedit eficace în creșterea valorii adăugate a UCPM**, menținând în același timp costurile suplimentare la un nivel minim și oferind sprijin administrativ autorităților din regiunile destinatare. În perioada cuprinsă între începutul războiului împotriva Ucrainei și aprilie 2025, UCPM a reușit să canalizeze aproape 15 milioane EUR sub formă de bunuri de la întreprinderi private și țări terțe către Ucraina și regiunea afectată de război. Acest lucru a fost realizat prin implicarea Belgiei și a Poloniei ca țări-gazdă ale centrului și granturi pentru funcționarea centrelor, în valoare totală de 3,5 milioane EUR.

Pentru a valorifica mai bine logistica și canalele de operațiuni și proceduri administrative ale UCPM, precum și potențialul donațiilor externe în viitor, ar trebui eliminate obstacolele din calea abordării actuale de tip centru, sporind flexibilitatea operațională. Prin constituirea de centre în cadrul rescEU, centrele instituite trebuie în prezent să fie legate tematic de capacitățile rescEU existente. În ceea ce privește răspunsul față de Ucraina, acest lucru limitează articolele canalizate prin intermediul centrelor la capacitățile definite în cadrul rescEU, în pofida faptului că nevoile mult mai ample ale autorităților ucrainene sunt cunoscute. Centrele sectoriale instituite reprezintă proiecte-pilot de succes. **Dezvoltarea inițiativei privind centrele într-o capacitate mai largă care să instituie centre generice ar permite UCPM să răspundă mai bine nevoilor unei țări afectate**, deschizând, în același timp, calea către noi modalități de colaborare cu sectorul privat și cu partenerii care împărtășesc aceeași viziune în timpul viitoarelor situații de urgență.

Este important ca SM/SP care găzduiesc și gestionează centrele să efectueze verificări ale calității donațiilor și să gestioneze livrarea acestora, precum și să efectueze verificări ale calității articolelor donate, asigurând astfel supravegherea guvernamentală a donațiilor, care reprezintă o piatră de temelie a UCPM.

viii. Constituirea stocurilor

Constituirea de stocuri asigură accesul imediat la bunuri critice în caz de urgență. Această abordare poate fi deosebit de benefică pentru articolele care fac obiectul creșterii cererii la nivel mondial, cum ar fi în cazul EIP și al produselor terapeutice în timpul unei pandemii mondiale. Același lucru poate fi valabil și pentru articolele mai mari, cu termene de execuție lungi și o selecție limitată de furnizori, cum ar fi generatoarele mari. De la înființarea lor, stocurile rescEU au adus beneficii SM/SP într-o varietate de contexte, furnizând articole esențiale în cantități care depășesc ceea ce este disponibil în mod obișnuit la nivel național.

Versatilitatea actualelor stocuri rescEU subliniază și mai mult valoarea acestora în contextul unui viitor incert, activările anterioare arătând că chiar și o selecție limitată de categorii de stocuri poate contribui la operațiuni de răspuns în timpul dezastrelor naturale, al epidemiilor și al scenariilor de conflict.

Stocurile rescEU actuale se limitează la articole esențiale pentru răspunsurile medicale și CBRN, la capacitățile de generare a energiei electrice și de adăpostire în situații de urgență, **trebuind luată în considerare extinderea acestora pentru a include și alte elemente care pot ajuta actorii/autoritățile din domeniul gestionării dezastrelor să ofere ajutor imediat în timpul situațiilor de urgență.** În mod ideal, constituirea de stocuri ar trebui să se concentreze asupra articolelor neperisabile care pot fi împrumutate și utilizate în diverse situații de urgență.

Eforturile UCPM de constituire de stocuri reprezintă contribuția sectorului de gestionare a crizelor la strategia mai amplă a UE privind constituirea de stocuri, în curs de elaborare în vederea adoptării în iunie 2025.

4. Concluzie

UCPM reprezintă capacitatea de răspuns la nivelul UE a sectorului european de gestionare a dezastrelor. De la crearea sa, capacitățile sale de răspuns au crescut și s-au adaptat la nevoile SM/SP în sprijinul cărora a fost conceput. Această evoluție continuă necesită angajamentul Comisiei și al autorităților naționale de protecție civilă față de un UCPM bazat pe solidaritatea dintre țările participante.

Implicațiile peisajului dinamic al riscurilor și amenințărilor, prezentate în diverse prezentări generale ale riscurilor și în inițiativa UCPM de elaborare a scenariilor, confirmă o tendință deja întâlnită în timpul activărilor UCPM. Pe lângă activările în caz de risc unic cu timpi de răspuns scurți care ocupau în mod tradițional autoritățile de protecție civilă, UCPM este solicitat să ofere sprijin în situații de urgență mai complexe. Ansamblurile de pericole și vulnerabilități creează situații de urgență prelungite care sunt semnificativ mai complexe și au adesea efecte profunde.

Prin combinarea unei înțelegeri a provocărilor viitoare pentru UCPM cu o analiză a capacităților de răspuns existente de care dispune mecanismul, prezentul document oferă o serie de recomandări menite să dezvolte în continuare capacitatea de răspuns a UCPM.

Cele 15 recomandări din prezentul raport sunt grupate în recomandări specifice ECPP și rescEU, ca cei doi piloni ai capacității de răspuns a UCPM, cu o a treia categorie cuprinzând recomandări care nu sunt legate direct de un tip de capacitate și care, în schimb, sprijină dezvoltarea capacității de răspuns într-un sens mai larg.

Recomandări pentru Rezerva europeană de protecție civilă (*European Civil Protection Pool* – ECPP):

i. acționarea în vederea eliminării lacunelor în materie de capacitate ale ECPP identificate în prezentul raport (de exemplu, în domenii precum stingerea incendiilor forestiere, capacitatea medicală de urgență, incidentele de poluare maritimă, de coastă și a apelor interioare, podurile, generarea de energie electrică, precum și transporturile și logistica);
ii. consolidarea coordonării cu și între SM/SP în vederea atingerii obiectivelor în materie de capacitate;
iii. consolidarea finanțării pentru granturile de adaptare;
iv. oferirea de stimulente pentru înregistrările ECPP prin creșterea finanțării în timpul trimiterilor pe teren.

Recomandări pentru rescEU:

i. concentrarea dezvoltării viitoare a capacităților în principal asupra capacităților cu mai multe funcții și mai multe utilizări (de exemplu, pentru adăposturi, electricitate, telecomunicații, asistență medicală, transport și logistică) și, dacă este necesar, asupra capacităților de sprijin specializate complementare (de exemplu, în domenii legate de CBRN sau expertiză medicală specializată pentru pericole specifice);

ii. permiterea unei consolidări bugetare previzibile pentru realimentare ulterior trimiterii pe teren, urmărind o abordare mai proactivă a dezvoltării capacităților;
iii. sporirea eficacității trimiterilor pe teren rescEU prin decizii de trimitere pe teren mai rapide și opțiuni de prepoziționare;
iv. simplificarea ratelor de cofinanțare pentru trimiteri pe teren de capacități rescEU și simplificarea procesului de achiziții publice.

Considerații mai ample privind dezvoltarea capacității de răspuns:

i. urmărirea utilizării obiectivelor bazate pe performanță pentru viitoarea dezvoltare a capacităților UCPM;
ii. luarea în considerare a îmbunătățirii schimbului de informații cu privire la disponibilitatea capacităților naționale specifice pentru a spori eficiența globală a UCPM;
iii. îmbunătățirea înțelegerii nevoilor grupurilor vulnerabile în timpul operațiunilor de urgență;
iv. îmbunătățirea în continuare a capacității de cunoaștere intersectoriale a situației ERCC;
v. luarea în considerare a scenariilor de conflict/război în dezvoltarea ulterioară a capacităților;
vi. extinderea parteneriatelor cu sectorul privat, după caz, inclusiv crearea de centre de donare într-o capacitate mai largă a UCPM;
vii. luarea în considerare a constituirii de stocuri dintr-o gamă mai largă de elemente de intervenție în caz de urgență.

Dincolo de aceste recomandări, pe măsură ce pregătirea trece de la a fi responsabilitatea exclusivă a actorilor/autorităților de gestionare a dezastrelor la **o chestiune societală transversală**, UCPM poate încuraja această evoluție către o abordare la nivelul întregii societăți, contribuind cu expertiza sa în materie de pregătire în sectoarele care au început să se implice mai recent în acest domeniu. Pentru a face față complexității tot mai mari a provocărilor viitoare, răspunsul UCPM va trebui să depășească capacitățile tradiționale de răspuns în situații de urgență, în conformitate cu obiectivele Strategiei UE privind o Uniune a pregătirii.